

"הקיפאון בייצוא היי-טק - אינו טרגדיה"

כך אמר שרון קדמי, מנכ"ל משרד התמ"ת, בראיון לאנשים ומחשבים ♦ "למרות המשבר הכלכלי העולמי, ההיי-טק הישראלי לא מאבד גובה" ♦ "הייצוא של ההיי-טק לא עלה בשנה האחרונה, אלא נותר ללא שינוי, מה שיוצר קשיים בענף" ♦ וכדי לטפל במצב מעודד משרד התמ"ת ייצוא למדינות ה-BRIC - ברזיל, רוסיה, הודו וסין ♦ למרות הגזירות הקרובות, סבור קדמי כי הממשלה לא תקצץ בתקציב המדען הראשי

מה שיש לא מספיק, כי אין כסף.

"לא נכון שאין כסף. בידי המוסדיים יש הרבה כספי השקעה. נכון שלא הרבה ממנו מגיע להיי-טק, אבל הממשלה נקטה צעדים כדי לשנות את המצב הזה באמצעות תוכנית "יתרון יחסי", שבמסגרתה היא מעניקה רשת ביטחון למשקיעים מוסדיים מקומיים. הקמנו גם קרן מיוחדת לבי-טק. אנחנו לא אדישים למה שקורה. מכלל ההשקעות בהיי-טק בארץ, שני שלישים הם כסף פרטי, ורק שליש כסף ממשלתי. אין מחסור בכסף. יש מחסור ברצון להשקיע בענף, ואני מקווה שזה יעבור בעזרת הצעדים שנקטנו."

אתה גם שר התעסוקה. יש מפורטים בענף בני 45 ויותר שלא מצליחים למצוא עבודה. איך אתם מטפלים בזה?

"מדובר במצב אירוני, שכן מצד אחד, במציאות של ימינו, כשתוחלת החיים בישראל הולכת וגדלה, גיל 45 נחשב מבוגר - אבל מצד שני, מה שאתה מתאר נכון. עם זאת, להערכתך, הבעיה של עובדים מעל גיל 45 שמפוטרים מתעשיית ההיי-טק פחות קשה מאשר בענפים אחרים. מדובר באנשים משכילים ובעלי ניסיון רב יותר, שמטבע הדברים הם גמישים יותר. לדעתך, הם מסוגלים לעבוד הסבה מקצועית ולהיקלט בענפים אחרים בקלות יחסית. אני גם סבור שחלק מהם ייקלטו ונקלטים בתעשיית ההיי-טק."

ההיי-טק נכנס אמנם גם לתעשיות המסורתיות, אבל לא כולם מסוגלים ללמוד ברמות הנדרשות. האם משמעות הדבר שיהיו ציבורים רחבים שלא יהיה ניתן להעסיק אותם?

"לא, משום שיש לכלכלה המודרנית פנים רבות. התעשיות המתוחכמות והתעשיות הקונוונציונליות שעושות שימוש בטכנולוגיות מתוחכמות יוצרות מעגלי תעסוקה בשירותים השונים. נכון שלא כל אחד יכול לסיים אוניברסיטה או מכללה, אבל יש עבודות כמו קייטרינג או ניקיון שבהן לא זקוקים לתואר. גם כיום, רמת האבטלה בישראל נמוכה מאוד יחסית לעולם."

הנתונים הרשמיים מטעים, משום שההשתתפות בשוק העבודה נמוכה. למשל, חיילים בשירות חובה וחרדים רבים שלא עובדים, שבמידה והיו חלק משוק העבודה, לא היינו ברמת אבטלה נמוכה.

"זה נכון, ובגלל זה אנחנו צריכים להגדיל את מעגל התעסוקה בהדרגה. לצורך זה פתחנו מרכזי תעסוקה מיוחדים לסקטור הערבי והחרדי."

החוק לעידוד השקעות הון זכה לביקורת רבה מאוד. האם אתה סבור שהוא חוק אופטימלי?

"אין דבר כזה חוק אופטימלי, אבל מדובר בחוק טוב. למעשה, זה אחד החוקים הטובים ביותר מסוגו בעולם המערבי. יש לו מודל מס אגרסיבי. עד לשנת 2015 נגיע למס חברות של 6% בפריפריה ושל 12% במרכז הארץ. בזכות חוק זה אנחנו מושכים משקיעים זרים. תהיה זו טעות חמורה אם למרות המצוקות הכספיות הנוכחיות הממשלה תשנה את החוק או תדחה את יישומו."

הנתונים הקשים על ענף ההיי-טק הישראלי, שהתפרסמו בשבועות האחרונים, מעלים סימני שאלה לגבי עתיד הענף: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומכון הייצוא דיווחו על ירידה בייצוא של התעשיות עתירות הידע, קרנות הון-הסיכון

מתקשות לגייס כסף לענף, וההשקעות בחברות ההיי-טק פחתו. למרות הנתונים הקשים, שרון קדמי, מנכ"ל משרד התמ"ת, לא סבור שהענף מאבד גובה: "מדובר בנתונים שמתייחסים לשלושה חודשים בלבד - נובמבר, דצמבר וינואר. לא ניתן לקבוע מהי המגמה בייצוא על סמך שלושה חודשים בלבד."

שרון קדמי

לדבריו, "מנתונים שמכון הייצוא פרסם לגבי כל השנה עולה, שהייצוא של ענף ההיי-טק לא ירד אשתקד. נכון, הוא גם לא עלה ונותר למעשה ללא שינוי לעומת 2011, מה שיוצר קשיים בענף, שרובו מכוון ייצוא - אבל במציאות של משבר כלכלי באירופה ובארצות הברית, קיפאון בייצוא אינו טרגדיה גדולה. מה שחשוב הוא חוסנו של הענף. החוסן הזה קיים, וההיי-טק הישראלי מייצר מוצרים חדשניים, שנמכרים בעולם. העולם מכיר ביכולות שלנו בתחום המדעי-טכנולוגי ובתחום החדשנות - וזה מה שחשוב."

מנכ"ל משרד התמ"ת הוסיף, כי "המצב הכלכלי העולמי משפיע לרעה על הייצוא של ההיי-טק הישראלי, אבל לא פוגע ביכולת הייצוא של הענף. בגלל המשבר בארצות הברית, שאליה מגיעים כ-55% מהייצוא מישראל, אנחנו מעודדים לייצא למדינות ה-BRIC (ברזיל, רוסיה, הודו וסין) - בארצות הברית יש לישראל חמישה נספחים כלכליים, בסין יש לנו כבר חמישה ואנחנו מתעתדים למנות נספח כלכלי שישי, ובהודו יש לנו שלושה ואנחנו מתעתדים לפתוח נספחות רביעית. בנוסף, יש למשרד התמ"ת קרן שמעודדת ייצוא למדינות אלה על ידי שכירת יעצים מקומיים, פתיחת משרדים ועוד."

המשבר הכלכלי עלול לפגוע בענף בעתיד, משום שהדרישות הכספיות מהמדען הראשי צפויות לגדול והוא לא משופע בכסף. האם אתם מנסים להגדיל את התקציב שלו?

"התקציב של המדען הראשי, כמו כל התקציבים הממשלתיים, נקבע על ידי משרד האוצר. אנחנו מנסים להגדיל אותו ואני יכול לומר לך שלמרות הקיצוץ הרוחבי המתוכנן בתקציב המדינה, בתקציב המדען לא ייעזו. הראינו שתקציב המדען כאחוז מהתוצר ירד בצורה דרמטית, וזה חבל, משום שהתמיכה בתעשיות עתירות הידע היא בין הסעיפים מחוללי הצמיחה החשובים בתקציב המדינה."